

ПРАВИЛА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА НА УД „ТРЕЙШЪН ИНВЕСТ“ ЕАД

I. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.1. (изм. с решение от 17.11.2022г.) Настоящите Правила за управление на риска на УД „Трейшън Инвест“ ЕАД (Правилата) се приемат на основание чл. 40 от Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране (ЗДКИСДПКИ) и чл. 36, и чл. 44 от Наредба № 44 от 20.10.2011 г. за изискванията към дейността на колективните инвестиционни схеми, управляващите дружества, националните инвестиционни фондове, алтернативните инвестиционни фондове и лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове (Наредба № 44).

Чл. 2. Правилата се прилагат с цел постоянно наблюдение и оценка на рисковете, свързани с управлението на средствата в портфейла на всяка колективна инвестиционна схема (КИС), управлявана от УД „Трейшън Инвест“ ЕАД (УД), както и на рисковете, свързани с управлението на индивидуални портфейли на клиенти, които ползват услугата за доверително управление на портфейл, а също така на рисковете, свързани с УД като цяло, а също така на рисковете, свързани с инвестирането на свободните средства на УД.

Чл. 3. Политиката по управление на риска е част от вътрешноорганизационната дейност на УД.

Чл. 4. Организационната структура в УД, свързана с управлението на риска включва:

1. Съвет на директорите;
2. Изпълнителен директор и Прокурорист;
3. Отдел „Управление на риска“;
4. Оперативни отдели.

Чл. 5. Когато организационната структура, определената в чл. 4 се промени, следва да се гарантира спазването на основния принцип за разделянето на отговорностите между служителите с цел предотвратяване конфликти на интереси.

Чл. 6. Съветът на директорите има следните отговорности по управление на риска:

1. (изм. с решение от 17.11.2022г.) приема правила за управление на риска и следи за тяхната актуализация;
2. следи за спазването на Правилата и участва активно в управлението на риска;

3. най-малко веднъж годишно преглежда и оценява правилата, като при непълноти и/или необходимост от подобряване на управлението на риска, приема изменения и допълнения в правилата;
4. извършва оценка, контрол и периодичен преглед на:
- а) адекватността и ефективността на настоящите Правила, както и на мерките, процесите и техниките за управление на риска;
  - б) степента на спазване на Правилата и изпълнението на предвидените в тях мерки, процеси и техники от страна на Управляващото дружество;
  - в) адекватността и ефективността на мерките, предприети за отстраняване на недостатъците в процеса на управление на риска.
  - г) длъжен е да уведоми Комисията за финансов надзор (КФН) за всяка съществена промяна в процеса на управление на риска, както и в настоящите Правила.
5. за всяка управлявана от УД КИС предприема следните действия:
- а) установява адекватно документирани организационни мерки, процеси и техники за измерване на рисковете, които гарантират, че рисковете, свързани с всяка позиция и нейното влияние върху общия рисков профил, са правилно измерени въз основа на точни и надеждни данни;
  - б) извършва при необходимост периодични бек тестове за преглед на валидността на мерките за измерване на риска, които включват прогнози и оценки, базирани на модел; в) извършва при необходимост периодични стрес тестове и сценарийни анализи, с цел подготовка за извършване на действия в случай на настъпване на рисковете, възникващи от потенциални промени в пазарните условия, които може да повлияят неблагоприятно на колективната инвестиционна схема;
  - г) установява, прилага и поддържа документирана система, представляваща система от вътрешни рискови ограничителни прагове (лимита) за всяка колективна инвестиционна схема, която:
    - д) осигурява съответствие с рисковия профил на схемата;
    - е) указва мерките, прилагани за управление и контрол на съответните рискове за всяка колективна инвестиционна схема, отчитайки всички съществени рискове, определени съгласно чл. 37 от Наредба № 44;
    - ж) гарантира, че за всяка колективна инвестиционна схема текущото равнище на риск отговаря на нивото, определено от системата за вътрешните рискови лимита по т. 4;
    - з) установява, прилага и поддържа подходящи процедури, които осигуряват предприемането на навременни коригиращи действия в най-добрия интерес на притежателите на дялове, в случай на настъпване на предвиджани/предвидими нарушения на системата за вътрешните рискови лимита по буква „г“.
- б. (изм. с решение от 17.11.2022г) възлага на отдела за „Управление на риска“, съответно на Изпълнителния директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“/ провеждането на стрес тестове, където е необходимо, които позволяват да се оцени ликвидният риск на КИС при извънредни обстоятелства;

7. управлява ликвидния риск на инвестициите на всяка една управлявана от него колективна инвестиционна схема по начин, който съответства на политиката за обратно изкупуване, установена в правилата на фонда, съответно в устава или в проспекта на схемата;
8. отговаря за предоставянето на КФН периодично на информация за видовете деривативни финансови инструменти, в които инвестира Управляващото дружество, за основните рискове, свързани с базовите им инструменти, количествените ограничения и избраните методи за оценка на риска, свързани със сделките с деривативни инструменти, за всяка колективна инвестиционна схема;
9. има право да делегира част от функциите и дейностите по настоящия член на други органи на УД с отделно решение.
10. (нов с решение от 17.11.2022г.) взема решения за кадрово, материално-техническо и методическо осигуряване на дейностите по управление на риска.

Чл. 7. Изпълнителният директор и Прокуриста имат следните отговорности по управлението на риска:

1. организират работата по правилно провеждане на приетата от Съвета на директорите политика по управление на риска;
2. следят за съответствие на използваните от съответните служители политика и процедури за установяване на рисковете, свързани с дейностите на УД и механизмите за наблюдението върху адекватността и ефективността им;
3. (отм с решение от 17.11.2022г.)

Чл. 8. (изм. с решение от 17.11.2022г.) За прилагане на правилата за управление на риска УД създава постоянен отдел за управление на риска – отдел „Управление на риска“ и осигурява неговата дейност. Функциите на ръководител на отдел управление на риска, съответно на целия отдел, могат да бъдат възложени от Съвета на директорите за изпълнение от Изпълнителния директор на дружеството, до назначаване на друго лице, съответно до формирането на такъв отдел.

Чл. 9. Служителите от отдел „Управление на риска“ притежават подходяща квалификация за изпълнение на възложените им дейности.

Чл. 10. Отдел „Управление на риска“ е йерархически и функционално независимо от оперативните звена на УД.

Чл. 11. (изм. с решение от 17.11.2022г.) Отдел „Управление на риска“ действа независимо от другите звена в управляващото дружество, отчита се пряко пред изпълнителния директор, а при необходимост и пред съвета на директорите. В случаите когато функцията на Ръководител на отдел „Управление на риска“ се изпълнява от изпълнителния директор на дружеството, то той се отчита/докладва пряко пред Съвета на директорите.

Чл. 12. (изм. с решение от 17.11.2022г.) Отдел „Управление на риска“, съответно Изпълнителният директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на

риска“/, осъществява следните функции:

1. внедрява и наблюдава политиката и процедурите за установяване на рисковете, свързани с дейностите, процедурите и системите на управляващото дружество;
2. (изм. с решение от 17.11.2022г.)изготвя и представя на съвета на директорите на УД, веднъж годишно, доклад за дейността на отдела, съответно дейността на Изпълнителния директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“/ през годината, в който посочва констатираните непълноти и несъответствия в политиката, процедурите и мерките, както и предприетите мерки за отстраняването им;
3. разработва и прилага системата за управление на риска на всяка КИС;
4. изпълнява правилата и процедурите по управление на риска;
5. гарантира съответствието с одобрената вътрешна система за ограничаване на риска на КИС, включително с нормативно определените лимити за стойността на общата рискова експозиция и риска на насрещната страна по чл. 46 – 48 от Наредба № 44;
6. консултира съвета на директорите на УД относно определянето на рисковия профил на всяка КИС;
7. докладва редовно пред съвета на директорите на УД и на лицата, осъществяващи надзорни функции, когато е приложимо, относно:
  - а) съответствието между текущото ниво на риск, на което е изложена всяка управлявана от него КИС и одобрените рискови профили на тази схема;
  - б) съответствието на всяка КИС с вътрешната ѝ система за ограничаване на риска;
  - в) адекватността и ефективността на процеса за управление на риска и по-специално показващ дали са предприети подходящи коригиращи мерки в случаите, когато са констатирани недостатъци;
8. (изм. с решение от 17.11.2022г.)докладва редовно пред Изпълнителния директор, съответно Съвета на директорите, в случаите когато Изпълнителният директор изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“, представяйки текущото ниво на риск, на което е изложена всяка КИС и за текущите или предвиждани нарушения на ограниченията, като по този начин се осигурява предприемането на навременни и подходящи действия;
9. извършва преглед и подпомага организацията и процедурите за оценка на извънборсовите деривативи по чл. 49 от Наредба № 44;
10. изпълнява и други функции, възложени му с настоящите Правила, с приложимото законодателство и/или с вътрешни актове на УД.

Чл. 13. (изм. с решение от 17.11.2022г.)Съветът на директорите осигурява на отдела за управление на риска, съответно на Изпълнителния директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“/ съответните правомощия и достъп до цялата информация, необходими за изпълнение на функциите му по чл. 12.

Чл. 14. (изм. с решение от 17.11.2022г.)Оперативните отдели са длъжни във всеки един момент, в който имат съмнение за настъпване на рисково събитие да сигнализират писмено отдела за

„Управление на риска“, съответно Изпълнителния директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“, а той от своя страна, след като извърши необходимите анализи и на тяхна основа прецени, че е налице достатъчно основание – да уведоми незабавно съвета на директорите за настъпилото или очакваното събитие, за предприетите мерки за ограничаване влиянието на рисковото събитие и план за действие в конкретната кризисна ситуация.

II. ПОЛИТИКА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКОВЕТЕ НА УД

Чл. 15. УД разграничава следните видове рискове:

1. вътрешни рискове, свързани с организацията на работа на УД;
2. външни рискове, свързани с макроикономически, политически и други фактори, които оказват и/или могат да окажат влияние върху дейността на УД.

Чл. 16. Вътрешните рискове се разделят на следните видове, но без да се ограничават до:

1. рискове, свързани с персонала;
2. рискове, свързани с процесите;
3. рискове, свързани със системите.

Чл. 17. Външните рискове се разделят на следните видове, но без да се ограничават до:

1. риск на обкръжаващата среда;
2. риск от физическо вмешателство.

Чл. 18. Рисковете, свързани с персонала, са рискове, свързани със загуби от:

1. измами и кражби на лица, работещи по договор за УД;
2. недобросъвестно поведение от страна на служителите на УД, както и некоректно отношение на ръководния персонал към служителите;
3. недостатъчна квалификация и липса на подготовка на лицата, работещи по договор за УД;
4. неблагоприятни изменения в трудовото законодателство;
5. неосигурена безопасност на трудовата среда;
6. текучество.

Чл. 19. Рисковете, свързани с процесите, са рисковете, възникващи от накърняване интереса на клиента в резултат на:

1. действия в нарушение на определената инвестиционна стратегия;
2. неправилна преценка за рисковия профил на клиента и избор на неподходяща и неуместна за клиента инвестиционна стратегия;
3. виновно причинени вреди, които са в пряка причинна връзка с предоставяне на неверни, неточни или непълни анализи и прогнози в конкретна инвестиционна консултация;
4. извършване на трансакции с инструменти, с които Клиентът няма право да търгува;
5. недобросъвестно използване на поверителна информация, предоставена от клиента

(неупълномощен достъп до поверителна информация на клиента), нарушаване на търговска тайна;

6. злоупотреба с поверителна информация;
7. конфликт на интереси;
8. грешки при събиране, въвеждане и осчетоводяване на данни;
9. действие в нарушение на политиката за най-добро изпълнение и дължима грижа към клиента;
10. грешки при подаване на информация към клиента;
11. грешки при преоценка на клиентски активи;
12. неправилна отчетност и съхранение на клиентски активи.

Чл. 20. Рисковете, свързани със системите са:

1. недостоверност и непълнота на данните; липса на прецизност в методите на обработка;
2. грешки на софтуерни продукти;
3. несъвършенство на използваните технологии;
4. срив на информационните и комуникационни системи.

Чл. 21. Рисковете на обкръжаващата среда включват:

1. неблагоприятни промени в нормативната уредба;
2. риск, свързан с финансови средства с незаконен произход;
3. рискове, свързани с прехвърлянето на важни дейности на трета страна изпълнител;
4. политически изменения;
5. изменения в данъчната уредба.

Чл. 22. Рискът от физическо вмешателство включва:

1. природни бедствия;
2. пожар;
3. външни измами и кражби;
4. терористични актове;
5. не позволено проникване в информационните системи;
6. други външни фактори от природно естество или неоторизирано човешко вмешателство.

Чл.23. Процедурите/мерките за управление на рисковете, свързани с персонала включват:

1. ясно дефиниране на вътрешни правила относно правата и задълженията на служителите, както и изготвяне и запознаване на служителите с индивидуални длъжностни характеристики;
2. ясно дефинирани нива за достъп до информационните системи и бази данни на УД;
3. регулярни обучения на персонала по теми, свързани с финансовата теория и практика, управлението на риска, нормативната база, имаща отношение към дейността на УД, информационните технологии и сигурност, и други;
4. ежегодна оценка на персонала;
5. поддържане на отворени, открити комуникации между различните звена в Дружеството;

6. извършване на начален и периодичен инструктаж, свързан с безопасните условия на труд.

Чл. 24. Процедурите/мерките за управление на рисковете, свързани с процесите, включват:

1. изчерпателно и максимално точно уговаряне в договорните отношения с клиента, обхвата на управлението и конкретните сделки и действия, които УД е овластено да извършва;
2. с цел коректната оценка на рисковия профил на клиента, УД класифицира клиентите си съгласно получената от тях информация относно финансовите възможности, инвестиционните цели, знанията и опита на Клиента, както и готовността му да рискува при предоставяне от страна Управляващото дружество на услуги съобразно сключения между страните договор;
3. изискване от клиентите и потенциалните клиенти в писмена форма информация за установяване на съществени факти относно финансовите им възможности, инвестиционните цели, знания, опит относно услугите по управление на портфейл и предоставяне на инвестиционни консултации и за готовността им да рискуват. При промяна на горепосочените факти Клиентът се задължава своевременно да уведоми УД;
4. поддържане на системи и процедури, които осигуряват трайното и конфиденциално съхранение на получената от клиентите информация за техните финансови възможности, инвестиционни цели, знания, опит и готовност да рискуват, както и за дадените им съвети и препоръки;
5. предварително подробно запознаване на клиентите с вида и характеристиките на конкретния вид финансов инструмент и на конкретните рискове, свързани с него;
6. отчитане пред клиента в съответствие с неговия профил и законоустановените изисквания, като се гарантира навременното и точно подаване на изискуемата информация. При предоставяне на информация до клиента, УД се стреми да предоставя максимално релевантна такава, която да осигури на клиента възможност да направи преценка за обекта на инвестициите;
7. създаване на вътрешна организация и условия за установяване на потенциалните конфликти на интереси;
8. (изм. с решение от 17.11.2022г.) приемане на ефективни процедури и мерки за третиране на конфликт на интереси, съгласно чл. 127 от Наредба № 44, както и в съответствие с действащото законодателство и добрите международни практики;
9. прилагане на подходящи мерки за съхраняване на финансовите инструменти и паричните средства на клиентите и за отделяне на собствения портфейл от финансови инструменти от този на инвеститорите, в т.ч. отчитане отделно паричните средства на клиентите от сделките с финансови инструменти;
10. УД приема и прилага политика, която да осигурява постигането на най-добър резултат за клиента, отчитайки факторите по чл. 70, ал. 1 Закона за пазарите на финансови инструменти /ЗПФИ/, като политиката определя по отношение на всеки клас финансови инструменти лицата, до които УД подава нарежданията или, на които предава нарежданията за изпълнение (Политика за изпълнение на поръчките за сделки с активи в портфейлите на колективните инвестиционни схеми, които управлява УД „Трейшън Инвест“ ЕАД и Политика за изпълнение

на поръчките за сделки с активи в управляваните от УД „Трейшън Инвест“ ЕАД индивидуални портфейли на клиенти);

11. организиране предоставянето на права и нива на достъп до клиентска информация, които осигуряват превенция на лицата, работещи по договор за УД да не разгласяват и да не ползват за облагодетелстване за себе си или за други лица факти и обстоятелства, засягащи наличностите и операциите по паричните сметки и по сметките за финансови инструменти на клиенти на УД, както и всички други факти и обстоятелства, представляващи търговска тайна, които са узнали при изпълнение на служебните и професионалните си задължения.

Чл. 25. Процедурите/мерките за управление на технологичните рискове включват:

1. архивиране на информационната система на УД, поддържане на „back-up“ системи;
2. процедура за възстановяване на работоспособността на информационната система;
3. организация и управление на достъпа на потребителите до информационната система, която да не позволява неволни или умишлени нарушения в интегритета на системите, ползвани от УД;
4. дефиниране на различни класове информация, съхранявана в УД;
5. дефиниране на нива на достъп на служителите на Управляващото дружество според длъжностната им характеристика;
6. разработване и разполагане с план за действие в кризисни ситуации, който осигурява продължаването и поддържането за достатъчно дълъг период нормалната работа на Дружеството при спазване на законоустановените норми за дейността.

Чл. 26. Процедурите/мерките за управление на рисковете, свързани с обкръжаващата среда са, както следва:

1. УД поддържа актуална база данни с нормативната регламентация, имаща отношение към дейността на УД; организира мерки за следене на съответствието на прилаганите политики с изискванията на законодателството и използва външни консултанти и юридически кантори в случай на необходимост за привеждане на дейността на Управляващото дружество в съответствие с нормативните изисквания и промените в тях;
2. при встъпване в трайни отношения (сключване на договор), УД извършва идентификация на клиентите в съответствие с изискванията на Закона за мерките срещу изпирането на пари и Закона за мерките срещу финансирането на тероризма, както и актовете по прилагането им. УД изисква от клиентите декларация за произход на средствата и съхранява събраните по идентификация на клиента данни и документи по начин, който позволява да бъдат достъпни при поискването им по законоустановения ред от компетентните държавни органи и длъжностни лица;
3. УД взема активно участие в публичните обсъждания по отношение планирани промени в нормативната уредба, касаеща дейността на Управляващото Дружество;
4. при възлагане за изпълнение на съществени функции, УД постоянно следи за ефективността и качеството на изпълнение от страна на лицата, до които УД подава или предава нареждания за

изпълнение и, когато е необходимо взема мерки за отстраняване на установени нередности.

Чл. 27. Процедурите/мерките за управление на риска от физическо вмешателство са:

1. осигуряване на подходящ начин на наблюдение, защита и контрол на помещенията, в които се намират технологичните средства и архивите на Управляващото Дружество;
2. профилактика на регулярна база на въведените системи за наблюдение и контрол;
3. разработване и приемане на процедура за действия на служителите на “Трейшън Инвест” ЕАД при аварийни/кризисни ситуации и ликвидиране на аварии;
4. разработване и приемане на процедура за подаване на вътрешни сигнали за нарушения от служители на УД “Трейшън Инвест” ЕАД.

Чл. 28. УД спазва следната процедура във връзка с вътрешните рискови ограничителни прагове:

- а) Съветът на директорите определя вътрешните рискови ограничителни прагове (лимита) на нива под нормативно определените прагове съгласно ЗДКИСДПКИ и Наредба № 44.
- б) (изм. с решение от 17.11.2022г.) Отдел „Управление на риска“, съответно Изпълнителният директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“/ следи изпълнението на лимитите и документираща преминаването на всеки праг.
- в) (изм. с решение от 17.11.2022г.) Отдел „Управление на риска“, съответно Изпълнителният директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“/ докладва на съвета на директорите за преминаването на праг.
- г) Съветът на директорите разпорежда предприемане на коригиращи действия.

Чл. 29. (изм. с решение от 17.11.2022г.) Оценка на риска - действията, които се предприемат в тази фаза се предопределят от резултатите получени във фазата идентификация. Оценката се определя съвместно от съответното направление, което е идентифицирало риска и отдел „Управление на риска“, съответно Изпълнителния директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“/. Идентифицираните рискове се анализират от гледна точка на честота на възникване и на степен на въздействие. Въз основа на отчетените резултати, УД установява допустимо ниво на риск и осигурява извършването на дейността да бъде в рамките на определеното допустимо ниво.

Чл. 30. Съгласно оценката, рисковете се категоризират на приемливи и неприемливи, съобразно определеното за допустимо ниво на риск в УД.

Чл. 31. Въз основа на резултатите от оценката на риска се определят възможни мерки за ограничаването му. Необходимо е да се оцени и остатъчният риск, след предприемане на ограничителните мерки.

Чл. 32. (изм. с решение от 17.11.2022г.) Ограничаването на риска се налага в случаите, когато идентифицираните нива на риск надхвърлят приетите за допустими. Ограничаването се осъществява от отдел „Управление на риска“, съответно от Изпълнителния директор /в случаите,

когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“/, по следните начини:

1. избягване на риска чрез прекратяване на дейността, която го поражда или заменянето и с алтернативна;
2. намаляване на възможността на проява на риска – чрез внедряването на контролни процеси, подобряване на надзора върху дейността, обучения;
3. намаляване ефекта от проявяването на риска – чрез застраховане;
4. прехвърляне на риска към трети страни, които по същество са обект на същия тип риск;
5. предварително установяване и приемане на част от ефекта на риска, като присъща за решението на управителните органи за продължаване на съответната дейност.

Чл. 33. Политиката по управление на риска изисква незабавно отчитане на съществените рискови показатели, както и на инцидентите, които са значими, имат заплашителен характер, имат отношение към репутацията на Дружеството, имат незаконно или осквернително действие.

Чл. 34. Отчитането на съществените рискови показатели цели:

1. информирането на ръководния персонал дали специфичните рискове са в предварително определените граници и дали е необходимо предприемането на действия за ограничаването им до допустимото ниво за дружеството;
2. наличието на съществените рискови показатели се определя на базата на резултати от фазата на идентифициране на рисковете и последващата оценка;
3. (изм. с решение от 17.11.2022г.)отделите сами идентифицират съществените рискови показатели, свързани с тяхната дейност с помощта на отдел „Управление на риска“, съответно на Изпълнителният директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“/;
4. (изм. с решение от 17.11.2022г.)след оценката на съществените рискови показатели, отдел „Управление на риска“, съответно от Изпълнителният директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“/, определя реалистични нива на рискова поносимост;
5. Управителните органи на Дружеството се уведомяват при възникването/констатирането на съществени рискови показатели.

Чл. 35. Отчитането на настъпилите инциденти цели:

1. да спомога за формирането на информационна база за загуби, предизвикани от операционни инциденти;
2. да спомога за увеличаване на „риск“-културата, съответно подобряване на процеса по управление на риска и възможностите за ограничаване чрез подобряване на информацията за действителната цена на операционния риск;
3. периодично да измерва стойността на възникващите вследствие на операционен риск инциденти, осигурявайки по-добра възможност на мениджмънта за ограничаване на разходите;

4. да подобри възможността за реагиране при значителни операционни инциденти;
5. да приведе в съответствие с изискванията на нормативната уредба дейността на ниво функционална единица;
6. да създаде изцяло синхронизирана процедура за събиране на данни и отчитане, както и избягване на дублиране на информация и допускане на празноти.

III. ПОЛИТИКА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКОВЕТЕ ЗА КИС, УПРАВЛЯВАНИ ОТ УД (изм. с решение от 17.11.2022г.)

Чл. 36. УД, когато действа за сметка на колективна инвестиционна схема (КИС), разработва, приема и прилага подходящи писмени вътрешни правила за управление на риска за всяка управлявана от него схема, с цел постоянно наблюдение и оценка на риска на всяка една позиция в портфейла ѝ и нейното влияние на рисковия профил на целия портфейл.

Чл. 37. Вътрешните правила по чл. 36 се прилагат съвместно с настоящите Правила.

Чл. 38. Вътрешните правила по чл. 36 уреждат ефективни процедури за установяване на рисковете, на които е изложена или може да бъде изложена всяка управлявана колективна инвестиционна схема, тяхното управление, наблюдение и оценка, включително на пазарния, ликвидния риск и риска на насрещната страна, както и рисковата експозиция на колективната инвестиционна схема към всички други съществени рискове, включително оперативния риск.

Чл. 39. Вътрешните правила по чл. 36 се приемат от съвета на директорите на УД.

Чл. 40. Съветът на директорите на УД следи за спазването на вътрешните правила по чл. 36, на настоящите Правила и участва активно в процеса по управлението на риска.

Чл. 41. Вътрешните правила по чл. 36 трябва да са изчерпателни и в съответствие с естеството, мащаба и сложността на дейността на управляваната КИС, като съдържанието им отговаря на изискванията на чл. 37 от Наредба № 44.

Чл. 42. (изм. с решение от 17.11.2022г.) Във вътрешните правила по чл. 36 се определят условията, съдържанието и честотата на отчитане на отдела за управление на риска, съответно от Изпълнителния директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“/ пред съвета на директорите на УД и пред висшето ръководство.

Чл. 43. УД извършва оценка, контрол и периодичен преглед на:

1. адекватността и ефективността на вътрешните правила по чл.36, както и на мерките, процесите и техниките по чл. 44 – 46 от Наредба № 44;
2. степента на спазване на вътрешните правила по чл. 36 и изпълнението на мерките, процесите и техниките по чл. 44 - 46 от Наредба № 44 от страна на УД;

3. адекватността и ефективността на мерките, предприети за отстраняване на недостатъците в процеса на управление на риска.

Чл. 44. В резултат на прегледа на вътрешните правила по чл. 36 УД приема промени в тях, ако е необходимо.

Чл. 45. УД поема определени рискове чрез инвестиране на активите на управляваните от него КИС, имайки за цел постигането на желаната доходност, като се стреми инвестициите му са свързани с поемане на умерен риск.

Чл. 46. При инвестиране на активите на управляваните от УД КИС възникват:

1. пазарен риск;
2. инфлационен риск;
3. кредитен риск;
4. рискове при използването на деривати;
5. операционен риск;
6. риск от концентрация;
7. системни рискове;
8. ликвиден риск за КИС.

Чл. 47. Пазарният риск по отношение на КИС възниква, поради факта, че пазарната цена на финансовите инструменти, в които УД е инвестирал средствата на КИС, може да варира поради възникнали промени в икономическата и пазарната среда, паричната политика на централните банки, деловата активност на емитентите, сектора, в който оперира емитента и търсенето и предлагането на пазара на ценни книжа, като в определени моменти цените на акциите на пазара (фондовата борса) могат да варират значително. Този пазарен риск засяга нетната стойност на активите на КИС, която също ще варира в резултат на промените на пазарните цени на акциите и другите ценни книжа, в които УД е инвестирал средствата на КИС. Не всички акции, търгувани на даден пазар и не всички пазари на акции променят цените си в една и съща посока в даден момент и най-различни са факторите, които влияят на пазарната цена на определени акции (например, финансови отчети, разкриващи намаление на печалбата на дружеството, издало акциите; загуба на основен клиент, съдебен иск на голяма стойност, предявен срещу дружеството, промяна на регулациите в определена индустрия), като не всички подобни фактори могат да бъдат предвидени.

Чл. 48. Пазарният риск, възникващ при инвестиране на активите на управляваните от УД КИС, се проявява под формата на лихвен, валутен, ценови, ликвиден и инфлационен риск.

Чл. 49. Лихвеният риск е възможността от намаляване на стойността на дадена ценна книга в резултат на покачване на лихвените равнища, като по принцип, покачването на лихвените равнища влияе неблагоприятно, както на книжата с фиксиран доход (облигации), така и на

акциите, но съществуват различни методи за ограничаване на лихвения риск чрез ползване на деривативни инструменти като лихвени фючърси, суапове и опции.

Чл. 50. Валутният риск е най-вече свързан с инвестиционните инструменти в портфейла на КИС, които са деноминирани в чужда валута, тъй като тези инструменти могат да променят стойността си в български лева, поради изменението на валутните курсове между лева и съответната валута. Подобни курсови промени биха засегнали нетната стойност на активите на КИС и неговия доход. Поради фиксирания курс на лева към еврото, този риск понастоящем се смята за сравнително нисък. Инструментите, деноминирани в български лева не са изложени на валутен риск. Планираното географско позициониране на инвестициите на ДФ цели диференциране на валутния риск. Управляващото дружество може да извърши определени сделки за хеджиране на валутния риск (напр. валутни опции, покупка и продажба на валута при спот и форуърдни сделки), които сами по себе си също носят определени рискове.

Чл. 51. Ценовият риск е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга при неблагоприятни промени на нивата на пазарните цени в резултат на неблагоприятни събития, свързани с дейността и резултатите на конкретните емитенти и тенденциите на капиталовия пазар (краткосрочни или дългосрочни корекции на пазара поради промяна в оценките и очакванията на инвеститорите).

Чл. 52. Ликвидният риск е възможността КИС да не може да посрещне краткосрочни или дългосрочни задължения. Това е рискът при определени условия да се окаже трудно или невъзможно за УД да продаде притежавани от КИС ценни книжа на изгодна цена.

Чл. 53. Инфлационният риск представлява вероятност от повишаване на общото равнище на цените в икономиката, в следствие на което намалява покупателната способност на местната валута, като е възможно е ръстът на инфлацията да компенсира значителна част или целия доход на притежателите на дялове от КИС, поради което инвеститорите да не получат реален доход (нараснала покупателна способност) или той да е незначителен.

Чл. 54. Кредитният риск е рискът издателят (дружеството – емитент) на дългови ценни книжа, съответно лицето предоставило обезпечение, да бъде в невъзможност да изпълни своите задължения, в частност да изплати навреме главницата и/или дължимите лихви. При договори за обратно изкупуване, ако контрагентът на УД не може да изпълни задължението си да изкупи обратно ценните книжа, КИС може да понесе загуба, доколкото приходите от продажбата на обезпечението са по-малки от цената на обратното изкупуване, когато тя е фиксирана. Когато конкретните ценни книжа имат кредитен рейтинг, кредитният риск включва възможността за понижение на кредитния рейтинг на ценните книжа, в които са инвестирани КИС, но част от инвестициите на КИС в дългови ценни книжа могат да бъдат в такива, за които не е определен кредитен рейтинг.

Чл. 55. Кредитен риск съществува и при взаимоотношенията с насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, когато се проявява в две разновидности – контрагентен и сетълмент риск.

Чл. 56. Контрагентният риск произтича от вероятността за неизпълнение на задълженията от насрещната страна по извънборсови сделки. Този риск е минимизиран при работата на ДФ предвид факта, че той инвестира предимно във финансови инструменти, търгуеми на регулирани пазари.

Чл. 57. Сетълмент рискът е вероятността на датата на сетълмент УД да не получи насрещни парични средства или финансови инструменти от контрагент, след като е изпълнил задълженията си по дадената сделка към този контрагент.

Чл. 58. Рисковете при използването на деривати са:

1. кредитен риск на насрещната страна;
2. сетълмент риск;
3. ликвиден риск;
4. базисен риск при фючърсни договори;
5. риск на лостовия ефект (ливъридж);

Чл. 59. Кредитен риск на насрещната страна е рискът от загуби, който възниква поради невъзможност на длъжника да изпълни задълженията си по сключения договор, като този риск е значително по-висок при извънборсовите деривати (OTC Derivatives), тъй като сетълмента по сделката се урежда директно с насрещната страна, а е значително по-нисък при борсовите контракти, тъй като клиринговата къща играе ролята на насрещна страна по сделката, а контрагентите са задължени да поддържат минимално- изискуеми средства по маржин сметка в клиринговата къща, гарантиращи извършването на дължимото плащане.

Чл. 60. Сетълмент риск е кредитният риск, който носят контрагентите по сделката през периода на сетълмента. Този риск е значително по-висок при търговията с инструменти на извънборсовите пазари. С цел намаляване на този риск, страните по сделката могат да сключат двустранно споразумение за нетиране, което позволява нетиране на плащанията, без да се извършва реална покупко-продажба на базовите инструменти.

Чл. 61. Ликвиден риск е рискът от загуби, поради невъзможност КИС да заеме или да прекрати дадена позиция в случай на неблагоприятни и неочаквани пазарни изменения, без това да окаже съществено негативно влияние върху стойността на деривативния инструмент. Деривативните договори, сключени на извънборсов пазар (OTC пазар) са значително по-нисколиквидни от борсовите деривативни инструменти.

Чл. 62. Базисният риск при фючърсни договори е вероятността за разширяване на спреда между

пазарната и фючърската цена на базовия инструмент, която възниква в случаите, когато характеристиките на хеджиращия инструмент се различават от тези на позицията, която се хеджира.

Чл. 63. Рискът на лостовия ефект (ливъридж) възниква поради възможността за ливъридж или финансиране на определен процент от инвестицията със заемни средства, което от своя страна поражда риск от загуба на сума, надхвърляща инвестицията в съответния деривативен инструмент.

Чл. 64. Операционният риск е свързан с възможността да се реализират загуби поради грешки или несъвършенства в системата на организация, недостатъчно квалифициран персонал, неблагоприятни външни събития от нефинансов характер, в т.ч. правен риск. Този риск е подробно разгледан в Глава Две на настоящите Правила.

Чл. 65. Рискът от концентрация е възможността от загуба поради неправилна диверсификация на експозиции към клиенти, групи свързани клиенти, от един и същ икономически отрасъл или географска област, или възникнал от една и съща дейност, което може да причини значителни загуби, както и рискът, свързан с големи непреки кредитни експозиции.

Чл. 66. Системните рискове зависят от общите колебания в икономиката и пазарите като цяло, и УД и КИС не могат да влияе върху тях, но ги отчитат и се съобразява с тях. Системни рискове са:

1. макроикономически риск
2. лихвен риск:
3. валутен риск:
4. инфлационен риск:
5. дефлационен риск:
6. нормативен риск:
7. политически риск:
8. други системни рискове:

Чл. 67. Макроикономическият риск е вероятността да бъде нарушена макроикономическата стабилност в държавите, в които инвестира УД.

Чл. 68. Лихвеният риск е вероятността от покачване на лихвените проценти до нива, които да намалят ръста на икономиката посредством ограничаване на кредитирането.

Чл. 69. Валутният риск е свързан с евентуална девалвация или обезценяване на лева и другите валути, в които са деноминирани инвестициите на КИС, спрямо чуждестранните валути.

Чл. 70. Инфлационният риск е вероятността от значително покачване на инфлацията до нива,

които ограничават силно ръста на икономиката чрез повишаване на крайните цени на потребление, свиват вътрешното търсене и водят до висока безработица.

Чл. 71. Дефлационният риск е вероятността от намаляване на общото ценово равнище на стоките и услугите, намалено търсене и потребление и съответно спад в икономическата активност.

Чл. 72. Нормативният риск е вероятността от резки промени в законодателството, които да доведат до влошаване на икономическата ситуация в съответната държава, но предвид хармонизацията на българското законодателство с европейското, малко вероятно е да има драстични промени, които да влошат ситуацията в страната, поради което за България, този риск може да се смята за пренебрежимо нисък.

Чл. 73. Политическият риск е вероятността от възникване на политическа криза, която да доведе до влошаване на икономическата ситуация в съответната страна, като този риск е свързан с възможността правителството на една държава внезапно да смени политиката си и в резултат на това средата, в която работят дружествата да се промени неблагоприятно, а инвеститорите да понесат загуби.

Чл. 74. Други рискове, породени от световната политическа и икономическа конюнктура, са възможната нестабилност или военни действия в региона, а бедствията и аварията са фактори, усложняващи всяка система за управление на рисковете.

Чл. 75. УД за всяка управлявана от него КИС във вътрешните правила:

1. установява адекватно документирани организационни мерки, процеси и техники за измерване на рисковете, които гарантират, че рисковете, свързани с всяка позиция и нейното влияние върху общия рисков профил, са правилно измерени въз основа на точни и надеждни данни;
2. извършва при необходимост периодични бек тестове за преглед на валидността на мерките за измерване на риска, които включват прогнози и оценки, базирани на модел;
3. извършва при необходимост периодични стрес тестове и сценарийни анализи, с цел подготовка за извършване на действия в случай на настъпване на рисковете, възникващи от потенциални промени в пазарните условия, които може да повлияят неблагоприятно на КИС;
4. установява, прилага и поддържа документирана система, представляваща система от вътрешни рискови ограничителни прагове (лимита) за всяка КИС, която:
  - а) осигурява съответствие с рисковия профил на схемата;
  - б) указва мерките, прилагани за управление и контрол на съответните рискове за всяка КИС, отчитайки всички съществени рискове, определени съгласно чл. 37 от Наредба № 44;
5. гарантира, че за всяка КИС текущото равнище на риск отговаря на нивото, определено от системата за вътрешните рискови лимита по т. 4;
6. установява, прилага и поддържа подходящи процедури, които осигуряват предприемането

на навременни коригиращи действия в най-добрия интерес на притежателите на дялове, в случай на настъпване на предвиджани/предвидими нарушения на системата за вътрешните рискови лимити по т. 4.

Чл. 76. (изм. с решение от 17.11.2022г.) Вътрешните рискови ограничителни прагове по чл. 40 (лимити) се определят на нива под нормативно определените прагове съгласно ЗДКИСДПКИ и Наредба № 44, като преминаването на всеки праг се документира от отдел „Управление на риска“ , съответно от Изпълнителния директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“/, и се докладва на съвета на директорите на УД за предприемане на коригиращи действия.

Чл. 77. УД прилага подходящи процедури за управление на ликвидния риск на всяка КИС, с цел осигуряване спазването на изискванията по чл. 21 от ЗДКИСДПКИ.

Чл. 78. (изм. с решение от 17.11.2022г.) УД извършва периодични, но не по-малко от веднъж годишно, стрес тестове на ликвидността и сценарийни анализи, с цел подготовка за извършване на действия в случай на настъпване на рисковете, възникващи от потенциални промени в пазарните условия, които може да повлияят неблагоприятно на КИС. В срок 30 дни след приключване на проведените стрес-тестове по чл. 44, ал. 3 и чл. 44, ал. 3, т. 3 от Наредба № 44, УД уведомява заместник-председателя за резултатите от тях, както и за предприетите действия за промяна на политиката по чл. 45б, ал. 1 от Наредба № 44, ако такива са необходими.

Чл. 79. УД управлява ликвидния риск на инвестициите на всяка управлявана от него КИС по начин, който съответства на политиката за обратно изкупуване, установена в правилата на фонда, съответно в устава или в проспекта на схемата.

Чл. 80. Общата рискова експозиция на колективната инвестиционна схема по чл. 43 ЗДКИСДПКИ е равна на една от следните стойности:

1. допълнителната експозиция и ливъриджа, възникнали от използването на финансови деривативни инструменти, включително вградени деривативни инструменти, съгласно чл. 43, ал. 4 от ЗДКИСДПКИ, която не може да бъде по-голяма от нетната стойност на активите на колективната инвестиционна схема;
2. пазарния риск на портфейла на колективната инвестиционна схема.

Чл. 81. Общата рискова експозиция на КИС може да се изчисли по един от следните методи:

1. метод на поетите задължения;
2. метод на стойността под риск;
3. други усъвършенствани методи за измерване на риска.

Чл. 82. УД изчислява общата рискова експозиция на всяка от управляваните от него КИС най-малко един път дневно, като в зависимост от инвестиционната стратегия стойността на общата

рискова експозиция може да се изчислява по-често.

Чл. 83. (изм. с решение от 17.11.2022г.) При изчисляването на общата рискова експозиция на колективна инвестиционна схема по методите по чл. 46, ал. 2 от Наредба № 44, УД прилага методология, определена с решение на КФН. Избраният метод се мотивира писмено въз основа на инвестиционната стратегия на схемата, на база видовете и сложността на използваните деривативни финансови инструменти, както и на дела от портфейла на КИС, съставен от финансови деривативни инструменти.

Чл. 84. Ако КИС прилага техники и инструменти за ефективно управление на портфейла по чл. 42 от ЗДКИСДПКИ, включително споразумения за обратно изкупуване, с цел създаване на допълнителен ливъридж или излагане на пазарен риск, при изчисляване на общата рискова експозиция на КИС УД взема предвид и тези сделки.

Чл. 85. Ако УД за изчисляване на общата рискова експозиция на КИС е възприело прилагането на метода на поетите задължения, то спазва правилата по чл. 47 от Наредба № 44.

Чл. 86. УД при управлението на портфейла на КИС не допуска рисковата експозиция на КИС към насрещната страна по сделка с извънборсово търгувани деривативни финансови инструменти да надвиши ограниченията по чл. 45 от ЗДКИСДПКИ.

Чл. 87. При изчисляване на рисковата експозиция на КИС към насрещната страна се спазват правилата на чл. 48 и чл. 48а от Наредба № 44.

Чл. 88. УД може да нетира позиции на КИС в деривативни инструменти с една и съща насрещна страна, ако може да гарантира прилагането на споразуменията за нетиране с насрещната страна от името на КИС. Може да бъде извършено нетиране само на експозиции в извънборсово търгувани деривативни инструменти с една и съща насрещна страна, и не се разрешава нетиране с други експозиции на КИС към същата насрещна страна.

Чл. 89. УД могат да намалят експозицията на КИС към насрещната страна по сделка с извънборсово търгувани деривативни инструменти чрез предоставяне на обезпечение. Предоставеното обезпечение трябва да бъде достатъчно ликвидно. Обезпечението е ликвидно, ако то може да бъде продадено на цена, която е близка до неговата оценка преди момента на извършване на продажбата.

Чл. 90. УД осигурява, че стойността на експозицията на КИС към извънборсово търгувани деривативни инструменти се определя по справедлива стойност, която не се базира само на пазарни котировки от насрещната страна по сделки с извънборсово търгувани деривативи, но и изпълнява критериите по чл. 18, ал. 3 от Наредба № 44. Определянето на справедлива стойност на експозицията на КИС се извършва по реда на чл. 49 от Наредба № 44.

Чл.91. КИС могат да използват техники и инструменти, свързани с прехвърляеми ценни книжа и инструменти на паричния пазар за ефективно управление на портфейла си, съгласно правилата на чл. 50, чл. 51 и чл. 52 от Наредба № 44.

Чл. 91а (нов, с решение от 17.11.2022г.) (1) УД, когато действа за сметка на КИС, разкрива публично най-малко един път годишно информация със следното съдържание:

1. информация относно целите и политиката във връзка с управлението на рисковете поотделно за всеки риск, която включва:

а) политики и процедури за управление на различните видове риск;
б) структурата и организацията на звеното за управление на риска;
в) обхват и характер на системите за отчет и измерване на риска;
г) политиките за хеджиране на риска чрез деривативни инструменти и неговата редукция, както и политиките и процедурите за наблюдение на постоянната ефективност на процесите по хеджиране и редукция на риска;

2. информация относно използваните методи за оценка на всеки вид риск, както и описание на съответните вътрешни и външни показатели, които се вземат предвид при прилагането на метода на измерване.

(2) Информацията по ал. 1 се разпространява чрез интернет страницата на УД в срок до 30 дни от извършване на прегледа по чл. 38 от Наредба № 44 и остава налична до извършване на следващия преглед.

IV. ПОЛИТИКА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКОВИТЕ ЗА ИНДИВИДУАЛНОТО УПРАВЛЕНИЕ НА ПОРТФЕЙЛ

Чл. 92. УД, във връзка с предоставянето на услугата индивидуално управление на портфейл, на база изготвена преценка за рисковия профил на клиента определя и инвестиционна стратегия.

Чл. 93. (изм. с решение от 17.11.2022г.) Отдел „Управление на риска“, съответно Изпълнителният директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“/, следи дали при инвестирането на средствата от портфейла на клиента се съблюдава рисковия профил на клиента, неговата склонност да поема риск и инвестиционната стратегия.

Чл. 94. Доколкото финансовите инструменти, в които се инвестират средствата на КИС са същите като финансовите инструменти, които се инвестират средствата от индивидуалните портфейли, то и рисковете описани в раздел III на настоящите Правилата са същите, а именно:

1. пазарен риск;
2. инфлационен риск;
3. кредитен риск;
4. рискове при използването на деривати;
5. операционен риск;

- 6. риск от концентрация;
- 7. системни рискове;
- 8. ликвиден риск.

Чл. 95. Правилата за управление на тези рискове не се различават от изложените в предходните раздели и се прилагат съответно.

V. ПОЛИТИКА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКОВЕТЕ ЗА ИНВЕСТИРАНЕ НА СВОБОДНИТЕ СРЕДСТВА НА УД

Чл. 96. (изм. с решение от 17.11.2022г.) УД извършва инвестирането на свободните средства на дружеството в рамките на утвърдени лимити, съгласно настоящия раздел.

Чл. 97. (изм. с решение от 17.11.2022г.) При управлението на собствените си средства, Дружеството поддържа състав и структура на портфейла, както следва :

Видове финансови инструменти	Относителен дял в портфейла
Дългови ценни книжа, допуснати до или търгувани на регулираните пазари по ал. 2, б. А-В, както и дългови ценни книжа по ал. 2, б. Г;	До 100 %
Влогове в банки по ал. 2, б. Е	До 100 %
Инструменти на паричния пазар по ал. 2, б. А-В	До 100 %
Дялове на колективни инвестиционни схеми, чиято инвестиционна политика съответства на рисковата насоченост и целите за управление на собствените средства на Дружеството	До 30 %
Дялови ценни книжа, допуснати до или търгувани на регулираните пазари по ал. 2, б. А-В;	До 20 %
Дялови ценни книжа по ал. 2, б. Г	До 10 %

Чл. 98. (изм с решение от 17.11.2022г.) **(1)** Финансовите инструменти, в които Дружеството може да инвестира са следните:

А. прехвърляеми ценни книжа и инструменти на паричния пазар, допуснати до или търгувани на регулиран пазар по смисъла на Закона за пазарите на финансови инструменти;

Б. прехвърляеми ценни книжа и инструменти на паричния пазар, търгувани на регулиран пазар, различен от този по Закона за пазарите на финансови инструменти, в Република България или в друга държава членка, функциониращ редовно, признат и публично достъпен, както и ценни книжа и инструменти на паричния пазар, емитирани от Република България или друга държава членка;

В. прехвърляеми ценни книжа и инструменти на паричния пазар, допуснати до търговия на

официален пазар на фондова борса или търгувани на друг регулиран пазар в трета държава, функциониращ редовно, признат и публично достъпен, които са включени в списък, одобрен от заместник-председателя;

Г. наскоро издадени прехвърляеми ценни книжа, в условията на чиято емисия е включено поемане на задължение да се иска допускане, и в срок, не по-дълъг от една година от издаването им, да бъдат допуснати до търговия на официален пазар на фондова борса или на друг регулиран пазар, функциониращ редовно, признат и публично достъпен, които са включени в списък, одобрен от заместник-председателя;

Д. дялове на колективни инвестиционни схеми и/или на други предприятия за колективно инвестиране, които отговарят на условията на чл. 4, ал. 1 от ЗДКИСДПКИ, включително и такива, управлявани от Дружеството;

Е. влогове в кредитни институции, платими при поискване или за които съществува правото да бъдат изтеглени по всяко време, и с дата до падеж не повече от 12 месеца; кредитните институции в трета държава трябва да спазват правила и да са обект на надзор, които заместник-председателят смята за еквивалентни на тези съгласно правото на Европейския съюз.

(2) (нова, с решение от 17.11.2022г.) Дружеството не може да придобива повече от:

- а) 10 на сто от акциите без право на глас, издадени от едно лице;
- б) 10 на сто от облигациите или други дългови ценни книжа, издадени от едно лице;
- в) 25 на сто от дяловете на една и съща колективна инвестиционна схема или друго предприятие за колективно инвестиране, което отговаря на изискванията на чл. 4, ал. 1 от ЗДКИСДПКИ;
- г) 10 на сто от инструментите на паричния пазар, издадени от едно лице.

Чл. 99. Активите от инвестиционния портфейл на УД, в които то може да инвестира собствените си средства, извън средствата, необходими за покриване на текущите разходи по осъществяване на дейността и като съблюдава ограничението по чл. 86, ал. 6 от ЗДКИСДПКИ, следва да отговарят на следните минимални изисквания:

да не могат да доведат до загуби, по-големи от първоначално инвестираните в тях средства;

- 1.** да не застрашават финансовата стабилност на УД;
- 2.** да не застрашават възможността на управляващото дружество да спазва изискванията за капиталова адекватност и ликвидност, приложими за дейността му;
- 3.** инвестицията да не е свързана с конфликт на интереси във връзка с дейността по инвестиране на средствата на управляваните от Дружеството колективни инвестиционни схеми и национални инвестиционни фондове и във връзка с предоставяните от управляващото дружество други допълнителни услуги, и да не възпроизвежда инвестициите на средства на управляваните схеми, фондове и други портфейли като вид активи и разпределение на инвестициите;
- 4.** инвестицията да не нарушава приложимите законови изисквания и приетите от управляващото дружество правила за инвестиране на собствените средства;
- 5.** формирането и промяната в инвестиционния портфейл на дружеството да не са свързани със системно сключване на сделки с финансови инструменти.

Чл. 100. Портфейлът от ценни книжа на УД се формира и управлява съобразно следните основни принципи:

1. Търсене на максимални доходи при поддържане на разумно ниво на риск.
2. Увеличаване на кредитния и пазарния риск на портфейла, ако се увеличава и доходът от него.
3. Спазване на принципа за неосъществяване на дейности и сделки, различни от дейността и сделките, за които УД е получило лиценз.
4. Инвестицията да е трайна.

Чл. 101. (изм. с решение от 17.11.2022г.) Ръководителят на отдел „Управление на риска“, съответно Изпълнителният директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“/, създава организация за независим мониторинг върху спазването на определените лимити и процедури, като систематично изготвя доклади до съвета на директорите на дружеството.

Чл. 102. Доколкото финансовите инструменти, в които се инвестират средствата на КИС са същите като финансовите инструменти, които се инвестират средствата от индивидуалните портфейли, то и рисковете описани в раздел III на настоящите Правилата са същите, а именно:

1. пазарен риск;
2. инфлационен риск;
3. кредитен риск;
4. рискове при използването на деривати;
5. операционен риск;
6. риск от концентрация; системни рискове;
7. ликвиден риск.

Чл. 103. Правилата за управление на тези рискове не се различават от изложените в предходните раздели.

VI. ПРАВИЛА ЗА ДОКЛАДВАНЕ НА РИСКОВЕ

Чл. 104. (1) (изм. с решение от 17.11.2022г.) Когато е създаден отделен отдел за „Управление на риска“, правилата за докладване на рисковете, свързани с дейността на УД са следните:

- отдел „Управление на риска“, на база установените и оценени рискове изготвя доклад, като включва в него съществените рискове, свързани с дейността на УД по предходните раздели и го предоставя на Изпълнителен директор;
- Изпълнителният директор се запознава с доклада и го предоставя на Съвета на директорите, в качеството му на Управителен орган и в качеството му на Контролен орган;
- Съветът на директорите се запознава с доклада и при необходимост предприема действия, било като Управителен орган, било като Контролен орган.

(2) (нова, с решение от 17.11.2022г.) Когато е УД не е формирало отдел за „Управление на риска“, и функциите по управление на риска се изпълняват от Изпълнителния директор на УД, правилата за докладване на рисковете, свързани с дейността на УД са следните:

- Изпълнителният директор, на база установените и оценени рискове изготвя доклад, като включва в него съществените рискове, свързани с дейността на УД по предходните раздели и го предоставя на Съвета на директорите;
- Съветът на директорите се запознава с доклада и при необходимост предприема действия, било като Управителен орган, било като Контролен орган.

Чл. 105. (изм. с решение от 17.11.2022г.) Ако при подготовката на доклада по чл. 104, отдел „Управление на риска“, съответно Изпълнителният директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“/ установи, че е налице значим риск, свързан с дейността на УД, чието развитие засяга или може да засегне самото дружество, този риск се включва в доклада, като върху него се акцентира.

Чл. 106. Редът за и особеностите на събиране на информация, проверка, установяване, измерване на риска, специфични изисквания към съдържанието на докладите и тяхната периодичност се определя от съвета на директорите с нарочно решение.

Чл. 107. УД води Регистър на операционния риск.

Чл. 108. Регистърът на операционния риск е база данни с подробни характеристики за възникналите операционни събития и съдържа най-малко описание на събитието, размера на възможната/понесената загуба, и предприетите мерки / действия.

Чл. 109. (изм. с решение от 17.11.2022г.) Регистърът на операционния риск се поддържа от отдел „Управление на риска“, съответно от Изпълнителния директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“/, на база получената информация от другите отдели на УД.

Чл. 110. Висшето ръководство има достъп в реално време до регистъра на операционния риск на УД.

Чл. 111. При възникване / откриване на операционно събитие се прилага следната процедура:

1. (изм. с решение от 17.11.2022г.) ръководителят на отдела, в който е установено възникването, респективно откриването на операционното събитие, информира по електронна поща за това ръководителя на отдел „Управление на риска“, съответно Изпълнителния директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“/ в рамките на същия работен ден;
2. (изм. с решение от 17.11.2022г.) ръководителят на отдел „Управление на риска“, съответно Изпълнителният директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“/, актуализира Регистъра на операционния риск на база на

получените съобщения за операционни събития, след като е анализирал и оценил събитията в тях;

3. (изм. с решение от 17.11.2022г.)ако отделни операционни събития, предприетите мерки и / или действия не са еднократен акт, то ръководителят на отдел „Управление на риска“, съответно Изпълнителният директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“/ изисква периодично информация от ръководителя на отдела, което следва да предприеме тези мерки / действия с цел актуализиране на Регистъра на операционния риск;

4. (изм. с решение от 17.11.2022г.)ръководителят на отдел „Управление на риска“, съответно Изпълнителният директор /в случаите, когато той изпълнява функциите на Ръководител на отдел „Управление на риска“/ включва информация за операционните събития в доклада по чл. 105.

VII. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 112. Функцията по управление на риска може да бъде делегирана на трето лице при спазване на изискванията на чл. 106, ал. 1 – 2 и 5 – 6 ЗДКИСДПКИ.

Чл. 113. Съветът на директорите на УД, периодично, най- малко един път годишно, преглеждат, оценяват и разглеждат ефективността на Правилата и съответствието им с нормативните изисквания. При необходимост прегледът може да се извършва по-често.

Чл. 114. (изм. с решение от 17.11.2022г.)В резултат на извършения преглед, Съветът на директорите предприема подходящи мерки за отстраняване на слабостите, в случай че са констатирани такива, а също и за отстраняване на евентуални непълноти и противоречия, включително чрез промяна в Правилата.

Чл. 115. (изм. с решение от 17.11.2022г.) Периодичният преглед, контрол и оценка на Правилата за съответната година се извършват в срок 90 дни от края на годината и се документират, като се посочва датата на извършването им. УД е длъжно да уведоми КФН за всяка съществена промяна в процеса на управление на риска.

Чл. 116.(изм. с решение от 17.11.2022г.) Настоящите Правила са приети на заседание на съвета на директорите на УД, проведено на 10.08.2022 г. и са изменени с решение от 17.11.2022г.

Кристин Коен

Изпълнителен Директор

Таня Талева

Прокурист